

Vesi ja Metsät

Luin mielenkiinnolla Kehitys 4/2002 lehden, jonka pääteema on vesi. Suomen vesialan kehitysyhteistyön ydintavoite on puhtaan juomaveden **tarjoaminen** (supply) mahdollisimman monelle. Veden puhtaana ja turvallisena **säilyminen** (non-contamination/healthiness) vesilähteeltä kuten kaivolta kotiin ja käyttöhetkeen asti ei kuitenkaan saa jäädä sivuseikaksi, sillä siitähän suurelta osin on kyse. WSSD:n (Water Supply and Sanitation Decade) aikainen vesialan kilpavarustelu on vielä muistissa: Väestö kasvoi nopeammin kuin laitteistoja pystyttiin toimittamaan, toimitettujen laitteistojen tekninen **kestävyys** (endurance/durability) ja kunnossapito takkuili eikä asetettuja tavoitteita pystytty saavuttamaan. Rahat muutettiin laitteiksi, mutta ihmisten toimeentulon ja hyvinvoinnin kohentuminen oli rajallista.

Makean veden varat ovat rajalliset. Veden kulutus kaksinkertaistuu joka kahdeskymmenes vuosi, nopeammin kuin maapallon väkiluku. Kelvollisen veden **saatavuus** (availability/access) on muodostunut ihmisyyden ja monien luonnon toimintojen kannalta suurimmaksi ongelmaksi. Veden lisääntynyt, voiton tavoittelun motivoima kaupallistuva tarjoaminen johtaa nopeasti kestäättömään kulutukseen. Vesivaroja liataan, järjestellään ja kulutetaan kestäättömällä tavalla. Maanviljelyn, teollisuuden ja kaupunkien myrkylliset kemikaalipäästöt, tarttuvat taudit, padot, kasteluviljelmät, teolliset vilja- ja karjatilat ja metsien ja kosteikkojen tuhoaminen vahingoittavat pintavesivaroja entistä enemmän. Useimpia pohjavesialueita hyödynnetään nopeammin kuin ne uusiutuvat. Valuma-alueiden kunto vaikuttaa vesivarojen tilaan ja pohjavesien uusiutumiseen.

Kaikkilta vesisektorilla toimivilta on vaadittava ekologista kypsyyttä. Toimijoiden on kyettävä kokonaisvaltaisesti arvioimaan veden **riittävyys** (adequacy/sustainability) ja kulutuksen rajat, vähentämään veden tarvetta ja vesijärjestelmien vedenhukkaa, tehostamaan veden käyttöä ja kierrätystä, kunnostamaan likaantuneita vesivaroja, jne. Vesivaroja on kyettävä hoitamaan ja kunnostamaan valuma-alueella, ei hankealueella.

Palaan vielä luonnonsuojelu- ja metsäasioihin. Usambara-aihe oli ehkä arka debatoitavaksi kun samanaikaisesti käydään keskustelua kehitysyhteistyövarojen kototuksesta. Otan toisen esimerkin. Virallisella tasolla Suomi edistää Indonesian siirtymistä metsien kasvun ja kulutuksen tasapainoon sekä metsäteollisuuden rakennemuutosta ja sen kapasiteetin vähentämistä metsävarojen kasvun rajoihin. Investointisektorilla suomalaiset yritykset ovat sekä välittömästi että välillisesti mukana lisäämässä metsäteollisuuden kapasiteettia mm. Sumatrassa ja Etelä-Kalimantanissa, vaikka yrityksille tulisi antaa investointitukea ainoastaan silloin kun ne kykenevät osoittamaan olevansa omavaraisia raaka-aineen suhteen, hankkivansa puun luovallisesti ja täyttävänsä kestävä kulutuksen ehdot.

Mm. eri maiden kehitysyhteistyövaroin tuettavat metsänviljelyhankkeet ja suosademetsien ennallistamishankkeet edesauttavat välillisesti kapasiteetin lisäämistä luomalla kuvan metsävarojen lisääntymisestä, vaikeivät viljelmät olisikaan tarkoitettu teollisuuden tarpeisiin. Samalla hankkeet edistävät luonnonmetsien katoa, koska viljelmät eivät vielä 10-20 vuoteen kata mm. jo lähes metsättömän Etelä-Kalimantanin selluhankkeiden raakapuun tarvetta. Historian toistaessa itseään puuta otetaan sieltä mistä sitä saa helpoimmin ja halvimmalla eli jäljellä olevista luonnonmetsistä. Odotettavissa oleva kehitys ei auta poistamaan alueen väestön köyhyyttä.

Kehitysyhteistyöhankkeita pitäisikin arvioida sen perusteella miten ne liittyvät suuriin kokonaisuuksiin, ei pelkästään sektori- ja hanketasoilla. Aiheesta lisää liitteenä olevassa artikkelissa.

Pasi Lehmusluoto